SN : 2395 0994

A Peer Reviewed Journal

ರಚನಾ
RACHANA

January to June-2023

Volume-VIII • Issue-I

ಸೃಜನ, ಶೋಧನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ
ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ ದ್ವೈಭಾಷಿಕ ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ

Creative, Research Cultural Studies International
Kannada-English Bilingual Biannual Journal

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

ರಚನಾ–Rachana

ಸೃಜನ, ಶೋಧನ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ
ಕನ್ನಡ–ಇಂಗ್ಲಿಷ ದ್ವೈಭಾಷಿಕ, ಅರ್ಧವಾರ್ಷಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ

Creative, Research, Cultural Studies International Kannada-English Bilingual, Biannual Journal

January - Jun. 2023 **Vol -VIII, Issue-I**

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು/Editors in chief
ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ
Dr. Jyothi Keerangi

ಸಂಪಾದಕರು/Editors
ಡಾ. ರಘುಶಂಖ ಭಾತಂಬ್ರಾ; ಡಾ. ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಪಂಚಾಳ

Co. Editors
Dr. Basava Patil Javali ; Dr. Shantala A.C.

ಪ್ರಕಾಶಕರು/Publishers
ರಚನಾ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ (ರಿ)
ಸಂ: 10–646, ಶರಣಬಸವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಸಮೀಪ,
ಕುಂಬಾರ ಓಣಿ, ಕಲಬುರ್ಗಿ (ಗುಲಬರ್ಗಾ) – 585 103

Rachana Publishing Society
No 10-646, Near S B Temple, Kumbar Lane, Kalaburagi
(Gulbarga)- 585 103

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

ಪರಿವಿಡಿ

• [illegible]ದಕರ ನುಡಿ

[illegible] ವಚನ[illegible] ಪರಂಪರೆ

– ಡಾ. ಮಹಾದೇವಿ ಹೆಬ್ಬಾಳೆ ೧೧

[illegible] ವಚನಗಳಲ್ಲಿ [illegible] ಸಂವೇದನೆ

– ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬೊಂಡಿ ಪಾಟೀಲ್ ೧೪

೩. ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರ್ತಿಯರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಕ ನಿಷ್ಠೆ

– ಶಿವಲೀಲಾ ೧೯

೪. ಸಗರನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಶರಣ ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

– ಕರೆಣ್ಣ ಭೀಮಣ್ಣ ದೇವಪುರ ೨೩

೫. ವಿಶ್ವವಂದಿತ ವಿಶ್ವವಿಭೂತಿಗೆ ಸಾವಿರದ ಶರಣು

– ಸ್ನೇಹಾ ಸಮೀರ ಜೋಶಿ ೩೦

೬. ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆ

– ನಾನಾಸಾಹೇಬ ಎಸ್. ಹಚ್ಚಡದ ೩೯

೭. ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನ : ಪುನರ್ಮನನ

– ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಎ. ಕಠಾರಿ ೫೦

೮. ಗುಡ್ಡಾಪುರದ ಶ್ರೀ ದಾನಮ್ಮದೇವಿ

– ಭೌರಮ್ಮ ಬಸವರಾಜ ಗಂಗನಳ್ಳಿ ೫೬

೯. ಕಾಡಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯ

– ರಾವಸಾಬ ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಬಡಿಗೇರ ೬೨

೧೦. ಡಾ. ಪ್ರದೀಪಕುಮಾರ ಹೆಬ್ರಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ಧಾರಾಮ

– ಶಿವಬಸಮ್ಮ ಶಿವಪ್ಪ ೬೮

೧೧. ಆಧುನಿಕ ವಚನಕಾರ್ತಿ: ಶ್ರೀಮತಿ ಎ.ಜಿ. ರತ್ನಕಾಳೇಗೌಡ

– ಸಿ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರೆಡ್ಡಿ ೭೨

೧೨. ಡಾ. ಪಿ.ಎಮ್. ಹುಗ್ಗಿರವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ

– ಸುಧಾರಾಣಿ ೭೯

೧೩. ಹೊಸ ಹೆಜ್ಜೆ' : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

– ಕಾವ್ಯಶ್ರೀ ಮಹಾಗಾಂವಕರ ೮೩

೧೪. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯ ಆರಂಭದ ಒಳನೋಟಗಳು

– ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ ಕೋಳಿ ೮೮

೧೫. ರಂಗಭೂಮಿಯ ತವರೂರು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ

– ಮಹಾಂತಯ್ಯ.ಎಂ. ಮಠ ೯೬

೧೬. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೈಂದರ್ಗಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಕೊಡುಗೆ

– ಭೀಮಾಶಂಕರ ಹೂವಾನಂದ ಸಲಗರ ೧೦೬

೧೭. ಮಸ್ಕಿಯ ಗಚ್ಚಿನ ಹಿರೇಮಠ : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

– ಶಿವಶಂಕರ ಎಸ್. ಹಿರೇಮಠ ೧೧೩

೧೮. ಪೂಜ್ಯ ಡಾ. ಶರಣಬಸವಪ್ಪ ಅಪ್ಪ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಚಾರಿಕ ದೃಷ್ಟಿ

– ಸುಂದರಬಾಯಿ ೧೨೨

೧೯. ಮಹಾದಾಸೋಹದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಧನೆ

– ಸಿದ್ದಲಿಂಗಪ್ಪ ನಾಗೇಂದ್ರಪ್ಪ ೧೩೧

೨೦. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದಾಹ, ಅನ್ನದಾಹ ನೀಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ಪಾತ್ರ

– ಶೈಲಜಾ ರೇವಣಸಿದ್ದಪ್ಪ ೧೩೭

೨೧. ಇಂಚಗೇರಿ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಹಾದೇವರು

– ಅನಿತಾ ಫಕೀರಪ್ಪಾ ಕಾರಾಜನಗಿ ೧೪೨

೨೨. ಬೌದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆ ಸನ್ನತಿ ಶಾಸನಗಳು

– ಸಂಗಮ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣಪ್ಪ ೧೪೮

೨೩. ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಚಿನ್ನದ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಹಿರಿಮೆ

– ಡಾ. ರಾಮಲಿಂಗ ಧ. ನಾಟಕಾರ ೧೫೪

೨೪. ಕೊಚ್ಚಿ ಮುಝುರೀಸ್ ಬಿನಾಲೆಯ ಐದನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದ ಗ್ರಾಫಿಕ್ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು : ಕೆಲವು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

– ಶಿವಶಂಕರ ಈರಪ್ಪ ಸುತಾರ್ ೧೬೫

೨೫. ಕಲಾವಿದ ಡಾ. ಎಂ.ವಿ. ಮಿಣಜಗಿ ಅವರ ೧೨೨ನೇ ಜನ್ಮದಿನೋತ್ಸವದ ನೆನಪು

– ಡಾ. ಸತೀಶಕುಮಾರ ಪಂಚಪ್ಪ ವಲ್ಲೇಪುರೆ ೧೭೦

CO-ORDINATOR
IQAC
A.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

ISSN –2395-0994

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

೧೪. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯ ಆರಂಭದ ಒಳನೋಟಗಳು

– ಡಾ. ವಿಠ್ಠಲ ಕೋಳಿ

೧೫೬೫ರ ರಕ್ಕಸಗಿ ತಂಗಡಗಿ ಯುದ್ದದ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪಥನ ಹೊಂದಿತು. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಬಹುಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರ ನಡುವಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಒಡೆಯರಾದರು. ಹಾಗೇ ತಮ್ಮ ಆಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು–ಹೆಚ್ಚು ಮರಾಠಿಗರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ೩ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರದ ಅವನತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿ–ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಾದದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ಮೂಲಕ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಬಹುಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಪೋಷಣೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ೧೭೯೯ ರಲ್ಲಿ ೪ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ–ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ ನಡೆದು, ಟಿಪ್ಪು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಮರಾಠರು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಮರಾಠರು ಯುದ್ದದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದರು. ಯುದ್ದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ದೊರೆತವು. ಈ ಮೂಲಕ ತೆಲುಗು ಹಾಗೂ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕ ಒತ್ತಡಕ್ಕೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಳಗಾದರು.೧ ಮದ್ರಾಸ್ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು, ಮಲಿಯಾಳಿಗಳ ಒತ್ತಡ, ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರ ಒತ್ತಡ ಹೀಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಈ ಭಿನ್ನ ಜನವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಷಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನವರ್ಗ ಇತರೆ ಭಾಷಿಕರಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ತಾವು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಡಳಿತ ಘಟಕವಾಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬಲಗೊಂಡು ಈ ರೀತಿಯ ಭಾಷಾ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ರೂಪು ದೊರಕಿತು.೨ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದವರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಆ ಭಾಷಿಕ ಜನವರ್ಗ ಒಂದುಗೂಡುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನೆಲೆಸಿದವರ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಪೈಪೋಟಿ, ವಿರಸಗಳು ಬೆಳೆಯ[illegible] ಮೊದಲೇ ಇದ್ದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಹೊಸ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳು ಸೇ[illegible] ದೇಶದಲ್ಲೇಲ್ಲ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನಜಾಗೃತಿಗೆ, ಸಂಘಟಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಜನಾಂದ[illegible]ಲನಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ಉಪರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದೇ ಮುಂದೆ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗೂ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಕನ್ನಡದ ಮುಖಂಡರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಕನ್ನಡ ನಾಡು–ನುಡಿಯ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.೩ ೧೯೦೩ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಯ ಕುರಿತು ಜನತೆಗೆ ಚಳವಳಿಯ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ. ಇದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಒಡೆದು ಆಳುವ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಲ ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಬಂಗಾಲಿಗರು ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಯ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಬಂದು, ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಜಯವೂ ದೊರಕಿತು. ೧೯೧೧ ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಲ ಮತ್ತೇ ಒಂದಾಯಿತು. ೨೦–೭–೧೮೯೦ ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರ ಸಭೆ ಸೇರಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡಿತು. ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಶ್ಯಾಮರಾಯರು ಇದರ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ವೆಂಕಟರಂಗೊಕಟ್ಟಿಯವರು ಇದರ ಮೊದಲ ಉಪಾಧ್ಯಾಕ್ಷರು ಆಗಿದ್ದರು.೪ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಮೊದಲ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆ ೨೭–೯–೧೮೯೧ ರಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಆಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಒಳಮಾಡಿತು. ಹಾಗೇ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ, ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕುರಿತು ಸಭೆ, ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆಸುತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುತಿದ್ದ ದೇವನಾಗರಿ ಲಿಪಿ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಘದ ಕ್ರಮ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ಇದ್ದಿತು. ೧೮೯೬ ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾಗೃತಿಗಾಗಿ 'ವಾಗ್ಭೂಷಣ' ಎನ್ನುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗತೊಡಗಿತು. ೧೯೦೭ ರಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಕರ್ನಾಟಕವು ಒಂದಾಗದೆ ಕರ್ನಾಟಕಸ್ಥರ ಏಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬರೆದರು.೫ ಇದೇ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ೧೯೦೭ ಜೂನ್ ೨ ಮತ್ತು ೩ ರಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಡೆಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೂ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯಿತು.

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & ... College
G...

ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖಂಡರ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಇದರ ಶಾಖೆಗಳು ವಿಜಯಪುರ, ಕಾರವಾರದಲ್ಲೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದವು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದಂತೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದುಗೂಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವುಂಟಾಯಿತು. ಹಾಸನದಲ್ಲಿ ೧೯೧೫ ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಸಭೆ ಸೇರಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದು 'ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮಾಡಿ ೧೯೧೬ ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು' ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಹ ಇದು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ, ಈ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದೇ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ತರುವ ಮಹತ್ವದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು.[೬] ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಉದ್ದೇಶ ಸಮಸ್ತ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ನೆಲೆಯದ್ದಾದರೂ, ಅದು ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿದಿಸಿದ್ದು ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರಿಗರನ್ನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದೆ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಲೂರರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ರಾಜಕೀಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೈಸೂರೇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ೧೯೦೫–೦೬ ರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿ. ೧೯೧೬ ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೋಂರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಈ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಸಂಘವು ತನ್ನ ಒಂದು ಶಾಖೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಮಾಡಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಗಂಗಾಧರರಾವ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರೆ, ಆಲೂರರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ ನಿಯೋಜಿತರಾದರು. ಆಗ ಆಲೂರರು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಚರ್ಚೆಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾಧಿಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಗಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತಿಲಕರು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸಹ ಕೊಟ್ಟರು.[೭] ೧೯೧೪–೧೮ ರವರೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೋಂರೂಲ್ ಚಳವಳಿಯು ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಾಡು–ನುಡಿಯ ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದವು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯ ಜಾಗೃತಿಯು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ [illegible]ದದ್ದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಿಗರು ಭಾಷಿಕ ಆಯಾಮದ ಮೂಲಕ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವು ಉಂಟಾಯಿತು.[೮] ಪ್ರಾಂತೀಯ ಚಳವಳಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ೧೯೧೫ ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಬ್ಯಾಪಿಸ್ಟಾ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತಿಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರಿಷತ್ತು ಸೇರಿತು. ಈ ಸಭೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲೆಲ್ಲ ಹೋಂರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ೧೯೧೬ ರಲ್ಲಿ ತಿಲಕರು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹೂಡಿದರು. ಆಗ ಹೊಂರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭವಾಗಿ, ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಹೋರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಎಂದು ಕರೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಆಲೂರರು ಪಟ್ಟುಹಿಡಿದರು. ಈ ವಿಚಾರ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಜನತೆಯ ಪ್ರಚಾರ ಚಳವಳಿಯು ಆಯಾ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರು ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು.[೯] ತಿಲಕರು ಹೋಂರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡತನದ ಅರಿವಿನ ಜೊತೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಜಾಗೃತಗೊಂಡಿತು. ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯ, ಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಮುದವೀಡು, ಕಡಪ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯ, ಗದಿಗೆಯ್ಯ ಹೊನ್ನಾಪುರಮಠ ಮದಲಾದವರು ಈ ಚಳವಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಲಾಯಿತು. ಈ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಪರ ಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡಪರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರು, ಮದ್ರಾಸ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷಿಕರು, ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಹಾಗೂ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರ ಒತ್ತಡಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ಅಭದ್ರಗೊಳಿಸಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದು ತನ್ನ ರಾಜಸತ್ತೆಯ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯ ಈ ಕನ್ನಡಪರ ಚಳವಳಿ ತಮ್ಮ ರಾಜಸತ್ತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿಯು ಇತರ ಭಾಷಿಕ ರಾಜರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಮೈಸೂರು ಕನ್ನಡ ಅರಸರಿಗೂ ಇತ್ತು. ೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ ಕಡಪಾ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡ ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲ ಸೇರಿಕೊಂಡು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭೆ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಯಿತು. [illegible]

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG

ನುಡಿಯ ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುಖ್ಯರೆಂದರೆ, ಕಡಪಾ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು, ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು, ಗದಿಗೆಯ್ಯ ಹೊನ್ನಾಪುರಮಠ, ನರಗುಂದಕರ, ರಾಜಪುರೊಹಿತರು, ಮುದವೇಡಕರ ವೆಂಕಟರಾಯರು.೧೦ ಮೊದಲಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೆಣಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನಂತರ ಹರಿದು ಹಂಚಿಹೋದ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಒಂದೇ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ತರಬೇಕೆಂದು, ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಒಂದೇ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬರದೆ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರಿವು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮೂಡಿತು. ಆಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ನಾಡು–ನುಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದೊದಗಿದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಕುರಿತು ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು. ೧೯೧೮ ರಲ್ಲಿ ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.೧೧ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಅರಿವು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಾದಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

೧೯೧೩ ರಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷಿಕರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆಂಧ್ರದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ೧೯೧೫ ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ತಿಲಕರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಷತ್ತು ಜರುಗಿತು. ಆ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಜೋಸೆಫ್ ಬ್ಯಾಪಿಸ್ಟರ್‌ರು ವಹಿಸಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ೧೯೧೮ ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಯಿತು. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಆವರೆಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಆಗಿದ್ದು, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ವಿಚಾರ ಸಂದೇಶಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು.೧೨ ಅದೇ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ನಾಗಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆದು ಅಲ್ಲಿ ೮೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡಿಗರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಯ ಚರ್ಚೆ ಬಂದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಗೆ ಅನುಮತಿಯು ದೊರಕಿತು.೧೩ ನೆಹರು ಸಮಿತಿ, ಸರ್ವಪಕ್ಷೀಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್, ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತುಗಳು ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸಿದವು. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆಗೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಹಾಗೇ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧಿಸಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹುರುಪನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ೧೯೨೦ ರಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ

ISSN–2395-0994

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪಿ.ವಿ.ಮಾಧವರಾವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇಡಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯವಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆ ಅತ್ಯವಶ್ಯವೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಸ್ಥಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರರು ಅದರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ೧೯೨೯ ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂ ಸಹ ಆದರು.೧೪ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ನಂತರ, ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಏಕೀಕರಣ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆದು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಕಂಬಳಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪನವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಚಾಲನೆಯನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು.೧೫ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರರು, ಬಹುಜನ ಪಕ್ಷದ ಮುಖಂಡರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಭಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು ಎಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಧಾರೆಯ ಜನರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಚರ್ಚಿಸಿ, ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥಾನಿ ಅರಸರು ಮರಾಠಿಗರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಬೆಂಬಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರವಾಗಿತ್ತು. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಹಾಗೂ ಉರ್ದು ಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸತೊಡಗಿತು. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷಿಕ ಒತ್ತಡಗಳಿದ್ದವು. ಮೈಸೂರಿಗರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಹಮ್ಮಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಂದುಳಿದ ಇತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಲು ಇಚ್ಛಿಸದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೈಸೂರುತನಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿದ್ದರು.

೧೯೧೮ರ ಮಾಂಟ್‌ಫೋರ್ಡ್ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತದ ನಕಾಶೆಯನ್ನು ಸೈನಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಗತ್ಯತೆಗಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಹೊರತು, ಜನರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.೧೬ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನತೆಯ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಕಾನೂನು ಕಾಯ್ದೆ ರಚನೆಯು ಪ್ರಾಂತಿಯ ಭಾಷೆಯದ್ದಾದರೆ ಜನರು ಸಹ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ, ಪ್ರಾಂತಿಯ ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಿಳಿದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಇದೆ ವರದಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ೧೯೨೬ ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಲೇಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್‌ನ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದ ಯು.ರಾಮರಾಯರು ಆಗಿನ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಇತರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಠರಾವನ್ನು ಪಾಸುಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಸರಕಾರವು ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿತು.೧೭ ೧೯೨೮ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ನೆಹರು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷ[illegible] ಮೂಲಕ ಸಾಗಿದರೆ, ವ್ಯವಹಾರ ಹಾಗೂ ಜನಜೀವನ ಕುಂಟಿತವಾಗ[illegible] ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅದರದ್ದೇ ಭಾಷೆಯ [illegible]

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101

ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿತು. ೧೯೩೦ರ ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗವು ಸಹ ಪ್ರಾಂತಿಯ ಪುನರ್ರಚನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿತು. ೧೯೩೫ ರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸಿಂಧ್ ಹಾಗೂ ಓರಿಸ್ಸಾ ಜನರ ಬೇಡಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು. ೧೯೨೫ ಆಂಧ್ರರು ವಿಜಯನಗರದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಳ್ಳಾರಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುನ್ನಾರದಿಂದ ಆಂಧ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದಾದರು. ೧೯೨೧ರ ಕೇಳ್ಕರ್ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಆಧಾಯಭರಿತ ಅಲೂರು, ಆಧವಾನಿ, ರಾಯದುರ್ಗಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಆಂದ್ರರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು.೧೮ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಗೊತ್ತುವಳಿಗಳು ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸಿನ ವಿಧಾನಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತು. ನಂತರ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ೧೯೩೮ ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿತು. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚಿಸಲಾಗುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅವರು ೨೧-೯-೧೯೩೭ ರಂದು ವಾರ್ಧಾದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನಾ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಏಕೀಕರಣದ ಪರವಾದ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರೀ ಬಿ(ಸಂ)., (೧೯೬೦), ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ೪೧ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ. ೧೯೬೦ರ ವಿಶೇಷಾಂಕ ಸಂಚಿಕೆ. ಪು.ಸಂ-೧೧೯

೨. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಎನ್.ಪಿ., (೨೦೧೬), ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಗಂಗೆಯ ಸಾವಿರ ತೊರೆಗಳು. ಪು.ಸಂ-೮೦

೩. ಜೋಶಿ ಎನ್.ವಿ(ಪ್ರ.ಸಂ)., (೧೯೯೬), ಕರ್ಮವೀರ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ಅಮೃತೋತ್ಸವ ವಿಶೇಷಾಂಕ. ಪು.ಸಂ-೮

೪. ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ., (೧೯೫೬), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಕಥೆ, ಪು.ಸಂ-೧೯

೫. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ-೨೧

೬. ಅದೇ., ಪು.ಸಂ-೨೨

೭. ಜೋಶಿ ಎನ್.ವಿ(ಸಂ)., (೧೯೯೬), ಕರ್ಮವೀರ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ಅಮೃತೋತ್ಸವ. ಪು.ಸಂ-೭

೮. ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ., (೧೯೫೬), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಕಥೆ. ಪು.ಸಂ-೩೩

೯. ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ(ಸಂ)., ೧೯೪೭, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರನ್ನ ಮಹೋತ್ಸವ. ಪು.ಸಂ-೩೮-೩೯

೧೦. ಕಲ್ಲನಗೌಡ ಪಾಟೀಲ., (೧೯೮೬), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ, ನೆನಪಿನ ಒರತೆ-೩, ಪು.ಸಂ-೯

೧೧. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸ್ಮೃತಿಗಳು, ರಂಗನಾಥ ರಾಮಚಂದ್ರ ದಿವಾಕರ(ಲೇ), ಪು.ಸಂ-೨೭೩

೧೨. ಜೋಶಿ ಆರ್.ಕೆ., (೧೯೯೬), ಕರ್ಮವೀರ ದಿವಾಕರ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯಾಭವನ. ಪು.ಸಂ-೮೯

೧೩. ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ(ಸಂ)., (೧೯೪೭), ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರನ್ನ ಮಹೋತ್ಸವ. ಪು.ಸಂ-೪೦

೧೪. ಜೋಶಿ ಎನ್.ವಿ(ಪ್ರ.ಸಂ)., (೧೯೯೬), ಕರ್ಮವೀರ, ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ, ಅಮೃತೋತ್ಸವ ವಿಶೇಷಾಂಕ. ಪು.ಸಂ-೩೮

೧೫. ಜೋಶಿ ಆರ್.ಕೆ., (೧೯೯೬), ಕರ್ಮವೀರ ದಿವಾಕರ. ಪು.ಸಂ-೯೦

೧೬. ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರ., (೧೯೫೬), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಕಥೆ, ಪು.ಸಂ-೫

೧೭. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಹೆಗ್ಡೆ ಪಿ., ಕರ್ನಾಟಕ ದಿಗ್ಧರ್ಶನ. ಪು.ಸಂ-೭-೮

೧೮. ನಿಂಗಮ್ಮ., (೨೦೨೧), ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಜಯದೇವಿತಾಯಿ ಲಿಗಾಡೆಯವರ ಪಾತ್ರ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಪಿಎಚ್.ಡಿ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧ ಹಂಪಿ. ಪು.ಸಂ-೬೭

೦೦

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು
ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗ
ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಲಾ ಹಾಗೂ
ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗದಗ-೫೮೨ ೧೦೨
ಮೋ. ನಂ- ೯೧೬೪೬೪೫೦೫೫
ಮೇಲ್ ಐಡಿ-vithalkoli1@gmail.com

CO-ORDINATOR
IQAC
K.L.E.S' Arts & Commerce College
GADAG

PRINCIPAL
K.L.E. Society's
Arts & Commerce College
GADAG-BETGERI-582101